

గౌరవనీయులైన ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ ఉజ్జ్వల భూయన్
మరియు

గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తి శ్రీ యన్.తుకారంజీ

W.A. No.512/2012

తీర్మానం: (గౌరవనీయులైన ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ ఉజ్జ్వల భూయన్ చే వ్రాసిన వ్రాసినది)

పీటిషనరు తరఫు న్యాయవాది శ్రీ ఎ.నరసింహారామ గారు మరియు ప్రతివాదుల తరఫున రావణ్ యా యాక్ట ప్రభుత్వ న్యాయవాది శ్రీ టి.శ్రీకాంత రాడ్డి వాదనలు వినాము.

2. ఈ పీటిషనరు, రిట పీటిషనరుగా దాఖలు చేసిన W.P.No.19254/2002ను పరిష్కరిస్తూ 14.11.2011న సింగిల్ జడ్జి ఇచ్చిన తీర్మానం, ఉత్తరమలకు వ్యతిరేకంగా, ఈ అంతర్గత అప్పీలుకు ఆదేశించబడింది.

3. ప్రతివాది నం.1 అంటే జాయింట్ కలెక్టరీ, మహబూబ్ నగర్, తేదీ.17.07.1999న జారీ చేసిన ఉత్తరమల చట్టబద్ధతను మరియు చాలీబాటును సవాలు చేస్తూ పీటిషనరు సంబంధిత రిట పీటిషన్ దాఖలు చేశారు.

4. నాగర్ కర్నూల్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలలో సర్వే నంబరు 333లో ఉన్న AC.0.11 గుంటల భూమికి సంబంధించిన వాదం (ఇక్కడ క్లుప్తంగా 'సబ్ జాక్టర్ ల్యాండ్'గా పేర్కొనబడుతుంది).

5. డి.శ్రీనివాస్ రామ అనే వ్యక్తి ఈ సబ్ జాక్టర్ ల్యాండ్ కి ఇనాందార్ గా ఉన్నాడు; అతని ద్వారా, అప్పీలుదారు వారసత్వ పద్ధతిలో సబ్ జాక్టర్ ల్యాండ్ పై హక్కు మరియు స్వాధీనాన్ని పొందాడు. ఈ మేరకు, నాగర్ కర్నూల్ రావణ్ యా డివిజనల్ అధికారి (ప్రతివాది నం.2) 20.01.1978 నాటి ప్రొసీడ్యుంగ్స్ ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ (తాలంగాణ ప్రాంతం) ఇనామ్ ల నిర్మూలన చట్టం, 1955(ఇక్కడ క్లుప్తంగా 'ఇనామ్ ల

రద్దు చట్టం) యొక్క సెక్షన్ 4 తో చదవబడు రూల్ 6(3) యొక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ (తొలగింపు ఏర్పాటు) ఇనామీన్ రద్దు చట్టం 1975 (క్లుప్తంగా 'ఇనామీన్ రూల్స్ రద్దు')తో పాటు ఆక్యుపాన్సీ రైట్ సర్టిఫికేట్ (ORC) అప్లీదారు తోపున మంజూరు చేశారు.

6. ORC మంజూరు చేసిన పందొమ్మిదేళ్ల తర్వాత, మండల రావాన్యా అధికారి, నాగర్ కర్రూల్ అనగా ప్రతివాది నం.3, ఇనామీన్ ల సర్మూలన చట్టంలోని సెక్షన్ 24(1) కింద 20.01.1978 నాటి ఉత్తరమలపై జాయింట్ కలెక్టర్ (ప్రతివాది నం.1) ముందు అప్లీకు వ్రాసారు. 17.07.1999 నాటి ఆక్షేపిత ఉత్తరమల ద్వారా జాయింట్ కలెక్టర్ అప్లీ దాఖలు చేయడంలో జాప్యాని క్షమించి, ఆ తర్వాత, ఆ సబ్జెక్ట్ ల్యాండ్ ని ఇనాం భూమి కాదని ప్రకటించి 20.01.1978న రావాన్యా డివిజన్ అధికారి ఇచ్చిన ఉత్తరమలను రద్దు చేశారు. ఈ ఉత్తరమలను సవాలు చేస్తూ అప్లీదారు W.P.No.19254/2002ను సీంగిల్ జడ్జి ముందు దాఖలు చేశారు.

7. 17.07.1999 నాటి ఉత్తరమలను దానితో పాటు 20.01.1978 నాటి ORCని రద్దు చేస్తూ సీంగిల్ జడ్జి 14.11.2011న ఇచ్చిన ఉత్తరమలను కౌంటర్వేస్టు, చట్టానికి లోబడి, యథాతథస్థితి కౌన్సెలర్ గాంచేందుకు కొత్త తీర్పుల కోసం ఈ కేసులు తిరిగి జాయింట్ కలెక్టర్ కు అప్లీంచారు. సీంగిల్ జడ్జి W.P.No.19254/2002లో 14.11.2011న ఇచ్చిన తీర్పుతో బాధపడి పిటిషనరు ప్రస్తుత అప్లీ దాఖలు చేశారు.

8. రిట్ అప్లీ ద్వారా సీంగిల్ జడ్జిచే నమోదు చేయబడిన సర్టిఫికేట్ ఫలితాలను ప్రతివాదులు ప్రతివాదుల కోరికలతో తీసుకోలేదని మేము ప్రకటించాము.

9. సీంగిల్ జడ్జి జారీ చేసిన ఉత్తరమలలోని వీధి రూపు రేఖలను పిటిషనరు తరఫు న్యాయవాది కోర్టు దృష్టికి తీసుకువచ్చారు మరియు మొదట ఈ ఆలస్యాని నాలుగు సంవత్సరాలుగా ప్రతివాది, తరువాత, ఉద్దేశపూర్వక నిష్కర్మితమకత వల్ల జరిగిందని

భూవసించడం ద్వారా పందొమ్మిది సంవత్సరాల జాప్యానా కోషమించడానాకో ఎటువంటి సమర్థన లేదని వాదించారు. సబ్జెక్ట్ ల్లో యాండ్ ఇనాం భూమి అనీ, అప్పీలుదారు యొక్క ముతాత శ్రీనాథరామ దేశ్పాండే ఇనామదార్ అని సంగీల్ జడ్జి ఒక వాస్తవ నిర్ధారణ నమోదు చేశారు. ORCని రద్దు చేయడానాకో జాయింట్ కలెక్టర్ ముందు ఎలాంటి ఆధారాలు లేవని సంగీల్ జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. దీంతో, సంగీల్ జడ్జి తానే ORCని రద్దు చేస్తూ నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

9.1 అప్పీలుదారు తరఫు న్యాయవాది రౌండు ఫ్లోల భూమిని కలిగి ఉన్న ప్రాజెక్ట్ 26వ ప్రజెక్ట్ ORCని కూడా ప్రస్తావించారు; సర్వే నాం.369లో ఒకటి; మరొకటి సర్వే నాం.333లో, ఇది సబ్జెక్ట్ ల్లో, ఇప్పటి వరకు సర్వే నాం.369 లోని భూమి యొక్క ఇతర భాగానాకో సంబంధించినదని, ఇనామదార్ వారసులకు అనుకూలంగా మంజూరు చేయబడిన ORC యొక్క W.A.No.321/2001 మరియు బ్యాంక్ లో ఆమోదించబడిన 09.11.2005 నాటి తీర్మానం మరియు ఉత్తరము ప్రకారం ఈ కోర్టుచే ధృవీకరించబడింది. పైన ప్రకాశన ఈ నిర్ణయానాకో, వ్యతిరేకంగా దాఖలైన సప్లై లీవ్ పీటిషన్ ను సుప్రీంకోర్టు కౌంటివేసింది. అందువల్ల, చట్టపరంగా మరియు వాస్తవాలపై మార్తగా నిలువజాలని సంగీల్ జడ్జి యొక్క ఉత్తరమును పక్కన పట్టదగినదైయున్నదని అతను వేనవేనాచాడు.

10. మరొకటి, మున్సిఫ్ కోర్టు భవంతో సహా సబ్జెక్ట్ స్థలంలో అనేక ప్రభుత్వ భవనాలు ఉన్నాయని రావాన్యా యొక్క ప్రభుత్వ ప్లీడర్ శ్రీ టి.శ్రీకాంత రాడ్డి సమర్పించారు; కాబట్టి, సబ్జెక్ట్ ల్లో సంబంధించి అప్పీలుదారుకు ORC మంజూరు చేయకుండా ఉండవలసినదని. సంగీల్ జడ్జి కేవలం జాయింట్ కలెక్టర్ కు రిమాండ్ ఉత్తరములు మాత్రమే ఇచ్చారని ఆయన ప్రకాశనారు. కాబట్టి అప్పీలును కొనసాగించడానాకో బదులుగా, అప్పీలుదారును జాయింట్ కలెక్టర్ ఫోరమ్ కు పంపాలి.

11. ఇరుపక్షాల తరఫు న్యాయవాదులు చేసిన వాదనలను కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుంది.

12. 20.01.1978న రావాన్యూ డివీజనల్ అధికారి, నాగర్ కర్నూల్ పోలీస్‌లకు ORC మంజూరు చేశారనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు, 1997లో అంటే, ఆ తర్వాత 19 ఏళ్లకు అప్‌పీల్ దాఖలైంది, ఇనామ్‌స్ రద్దు చట్టంలోని సెక్షన్ 24 నిర్దేశిత అధారితీ అప్‌పీల్‌పై సెక్షన్ 10 కింద ఇచ్చిన ఉత్తరాలకు సంబంధించినాదై ఉన్నది. సెక్షన్ 10 ప్రకారం, కలెక్టర్ అనీ భూముల స్వభావానని మరియు చరిత్రను పరిశీలించవలసి ఉంటుంది, దానిని సంబంధించి ఒక ఇనామ్‌దార్ మొదలైనవారు, సెక్షన్ 4, 5, 6, 7 & 8 కింద ఆక్షరమణదారుగా నమోదు చేసుకున్నట్లు కలెక్టర్ చేస్తారు మరియు ఆ తర్వాత, ఎవరికి అనుకూలంగా మరియు ఏ ఇనాం భూములకు సంబంధించి, కలెక్టర్‌లను మొదలైనవారిని అనుమతించాలని నిర్ణయించాలి. సెక్షన్ 24లోని సబ్-సెక్షన్ (1) ప్రకారం ఇనామ్‌స్ రద్దు చట్టంలోని సెక్షన్ 10 ప్రకారం కలెక్టర్ నిర్ణయంతో బాధపడేవారు ఏ వ్యక్తి అయినా నిర్ణయం తీసుకున్న తేదీ నుంచి ముప్పై రోజుల్లోగా లేదా తగిన కారణం చూపించి, అప్‌పీల్ దాఖలు చేయవచ్చు.

13. జాయింట్ కలెక్టర్ జారీ చేసిన తేదీ.17.07.1999న ఉత్తరాలను పరిశీలిస్తే, ఆయన ఇనామ్ ల నిర్ణయాలన చట్టంలోని సెక్షన్ 24(1) ప్రకారం అధికారాన్ని వినయంగాంచినట్లు స్పష్టమవుతోంది. పందొమ్మిదేళ్ల జాప్యానికి జాయింట్ కలెక్టర్ చాప్‌పిన కారణాలను తలుసుకున్న ముందు నాగర్ కర్నూల్ మండల రావాన్యూ అధికారి ఇనామ్ ల రద్దు చట్టంలోని సెక్షన్ 24 కింద జాయింట్ కలెక్టర్ ముందు అప్‌పీల్ దాఖలు చేశారు. మండల రావాన్యూ అధికారి, రావాన్యూ డివీజనల్ అధికారి కంటే శ్రేణిలో జూనియర్ అధికారి. వాస్తవానికి, కలెక్టర్ తరఫున రావాన్యూ డివీజనల్ అధికారి ఇనాంల నిర్ణయాలన చట్టంలోని సెక్షన్ 10 ప్రకారం అధికారాలను వినయంగాంచారు. ఇప్పుడు ప్రశ్న ఏమిటంటే, రావాన్యూ డివీజనల్

అధికారి ఎవరో తరఫున అధికారానో ఉపయోగించారో ఆ అధికారిటీకి ఇప్పటికీ లోబడి ఉన్న ఒక అధికారి ముందు అప్పీలులో ఉన్నతాధికారి ఉత్తరమలను సబార్డీనేట్ అధికారి సవాలు చేయగలరా? పైన పేర్కొన్న వాటికి సంబంధించి, సెక్షన్ 24లోని సబ్-సెక్షన్ (1) అర్థంలో మండల రాజ్యాంగం అధికారాని 'ఎవరైనా వ్యక్తిగా పరిగణించవచ్చు, అటువంటి అప్పీల్ దాఖలు చేయడానికి అతను సమర్థుడు/అధికారం కలిగి ఉన్నాడూ లేదా అతను స్వయంగా అటువంటి అప్పీల్ దాఖలు చేశాడూ అనేది తదుపరి పరశ్న.

14. అయితే, ఈ కోరింది చర్చల దృష్ట్యా పై పరశ్న(ల)ను పరిశీలించడం అవసరం లేకపోవచ్చు.

15. రాజ్యాంగం డివిజన్ అధికారి, నాగర్ కర్నూల్ జూరీ చేసిన 20.01.1978 వాటి ORCకి పోరకటన చేయడం ద్వారా, దాని కాపీని తహశీల్దార్, నాగర్ కర్నూల్ మార్కెటింగ్ చేశారని, ఆ తర్వాత ఆ అధికారిని మండల రాజ్యాంగం అధికారిగా మార్చబడిందని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల, పందొమ్మిది సంవత్సరాలుగా తనకు ORC గురించి తెలియదని మండల రాజ్యాంగం అధికారి చేసిన వీజిఎఫ్ తోని తీసుకోలేకపోయారు. అప్పీలులో రాష్ట్రం (హార్టిగా) ఉన్నప్పుడు, అప్పీలు దాఖలు చేయడంలో గణనీయమైన జాప్యం ఒక సాధారణ లక్షణం అని గమనించడం ద్వారా జాయింట్ కలెక్టర్ ఒక వీచీత్ రమైన వాదనను అనుసరించారు. అందువల్ల, జాప్యాని కోషమించాలని, తదనుగుణంగా జాప్యాని కోషమించబడింది. మొట్టమొదటగా, మండల రాజ్యాంగం అధికారిని రాష్ట్రం తరఫు అని చాప్పలేము. అతను ఒక రాష్ట్రం తరఫున అప్పీలు దాఖలు చేయలేడు మరియు నోర్ వహించలేడు. రౌండ్ వది, జాయింట్ కలెక్టర్ ముందు రాష్ట్రం తరఫున అప్పీలు చేయడానికి వీల్ లేదు.

16. అయితే, 1993 సంవత్సరంలో అప్పీలుదారు రాజ్యాంగం రికార్డులలో నమోదు చేసినప్పుడే, పరతివాదులు ORC గురించి తెలుసుకోగలరని సాంగ్ లో జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. దీని ఆధారంగా, అప్పీలుకు పరాధాన యత ఇవ్వడంలో సుమారు నాలుగు సంవత్సరాలు జాప్యం జరిగిందని సాంగ్ లో జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. పరతివాదులు ఉద్దేశపూర్వకంగా నోషీకోరియాత్ మకంగా వ్యవహరించడం వల్లనే నాలుగేళ్ల ఆలస్యం జరిగిందని

చాప్ పలమనో, అందువల్ల జాయింట్ కలెక్టర్ జాప్ యాన్ నో క్షమించడంలో ఎలాంటి తప్పం చోయలేదనో సంగీల జడ్ జి పోర్ క్లొన్ నారు.

17. సంగీల జడ్ జి అవలంభించిన తారక కి పంథాను మనం అంగీకరించలేమనో మేము భయపడుతున్నాము. అప్ పల్ దాఖలు చోసిన మండల రోవన్ యూ అధికారి రోవన్ యూ రోకార్ డులకు సంరక్షకుడిగా వ్యవహరిస్తోతున్నారు. తాను నోర్ వహించి రోవన్ యూ రోకార్ డులలో ఎలాంటి నమోదుల గురించి తనకు తెలియదనో చాప్ పడం ఎంతమాత్రం ఆమోదయ్యోగ్యం కాదు. ఇప్ పట్ కి చాప్ పినట్లుగా, ORC కాపీనో మండల రోవన్ యూ అధికారికి (అప్ పల్ లో తహసీల్ దార్ గా పోలిచోవారు) అందజోశారు. ORC జారీ చోసిన పంతామ్ మోదోళ్ల తర్వాత అతను అప్ పల్ ను దాఖలు చోయవచోనో భావించినప్పట్ కి మరొయు ఇనామ్ ల రద్దు చట్టం లోనో సాక్షన్ 24 కింద అప్ పల్ ను దాఖలు చోయడానోకి మండల రోవన్ యూ అధికారికి ఎటువంటి సమర్థనోయమైన కారణం లోకపలోదు.

18. అర్హత ఆధారంగా, సంగీల జడ్ జి ఈ క్రిందో వోధంగా తోర్ పు ఇచోచారు:

పోర్ ప్ తుత కేసులో, పోర్ తోవాదుల అభివోరాయం పోర్ కారం కూడా పోర్ శోనారోధకమైన సబ్ జోక్ ట్ లోయోండో, ఇనాం భూమి. శోరీనోహాస రామ దోశో పోండో అనో వోయక్ తో ఇనాందోర్ అనో వోషయం కూడా వోవాదోపదం కాలోదు. ఇనామ్ దోర్ తన తండోరో తరపు ముతోతాత అనో మరొయు వారసతోవం దోవారా ఆయన పట్టా, సోవాధోనోనో పోందోరనో పోట్ షనరు పోర్ క్లొన్ నారు. ఈ భూమి గోరామం మధోయలో ఉన్ నదనో వోషయం పోట్ షనరుకు వోవాదోపదం కానప్పట్ కి, 1973 సంవతోసరం నోటో పహాణి పతోరోక్ లో ఇనామ్ దోర్ పోరు ఉండటం ఆయన వోదన. అందువల్ల, ఇదో పోర్ భుతోవ భూమి అనో వోదనలో వోసోతవం లోదనో, పోట్ షనరు సమర్ పోచిన వోషయోనో మోదట్ పోర్ తోవాదో సరోగా అరోధం చోసుకోవడంలో వోఫలమయోయోరనో పోట్ షనరు పోర్ క్లొన్ నారు.

ఈ క్లొర్టు ముందు ఉంచిన పహాణి పతోరాల పోర్ తులను పరోశోనోతో, పోట్ షనరు ఆధోనంలో ఉన్ నట్లు రుజుమ చోయడానోకి సరైన ఆధారాలు లోవనో, మోదట్ పోర్ తోవాదో చోసిన వోయోఖోయ ఎటువంటి ఆధారం లోనోదనో నోకు అనోపోస్తోతుందో. అందువల్ల, మోదట్ పోర్ తోవాదో ORCనో పకోకన పోట్ టకుండా, ORC క్లొసం పోట్ షనరు యోక్ క వోదనకు సంబంధించో మనః వోచారణ జరోపో తగిన

ఆదేశాలు జారీ చేయాలని రౌండ్ షేర్ హోల్డింగ్స్ ఆదేశించడం సముచితంగా ఉండేదో.

19. దీంతో, సబ్ జాక్ట్ ల్ యాండ్, ఇనాం భూమి అని మరియు శ్రీనివాసరామ దేశ్ పాండ్ ఇనామదార్ అని వాదనాహితమని సంగీల్ జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. అప్పీలుదారు తాను ఇనామదార్ ముని మనవడు అని చెప్పమకున్నాడు. పీటిషనరు యాక్ క వాదనతో ఏకీభవించిన సంగీల్ జడ్జి, పీటిషనరు ఆధీనంలో ఉన్నట్లు నిర్ధారించడానికి ఎలాంటి ఆధారాలు లేవని జాయింట్ కలెక్టర్ చెప్పడం సమంజసం కాదని, అలాంటి నిర్ధారణ ఎలాంటి ఆధారం లేనిదని వ్యాఖ్యానించారు. కాబట్టి, జాయింట్ కలెక్టర్ ORCని పక్కన పుట్టాలనింది కాదు. ఇది సంగీల్ జడ్జి యాక్ క నిర్ణయాలు (లేక) ఫలితాలు అయితే, 20.01.1978 నాటి ORCని సవయంగా సంగీల్ జడ్జి ఎలా కౌట్ పీషారో మాకు అర్థం కావడం లేదు.

20. అలాంటిప్పుడు, 20.01.1978 నాటి ORCని రద్దు చేసి, ఈ వాషియాన్ కౌత్ తగా త్ ల్ చాలని జాయింట్ కలెక్టర్ ను కోరడం ఏ మాత్రం సమంజసం కాదని అభిప్రాయాన్ని తీసుకోవడానికి మాకు ఎలాంటి సంకోచం లేదు. ఈ వాషియాన్ 20.01.1978న అంతిమ దశకు చేరుకుందో, పరిష్కరించబడిన వాషియాలను అసాధారణంకేందుకు ఇంత సుదీర్ఘ సమయం తర్వాత మళ్లీ తరవాడానికి అనుమతించబడదు.

21. పర్యవసానంగా, W.P.No.19254/2002లో 14.11.2011 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వును సంగీల్ జడ్జి ఆమోదించడం సాధ్యం కాదు మరియు తదనుగుణంగా పక్కన పుట్టబడింది.

22. తదనుగుణంగా, రిట్ అప్పీల్ అనుమతించబడింది. ఖర్చులు లేవు.

దీనికి కొనసాగింపుగా, పాండింగ్ లో ఉన్న వాషియాన్ పీటిషన్లు, ఏవైనా ఉంటే, అవి ముగించబడతాయి.

ఉజ్జల్ భూయన్, పరధాన న్యాయమూర్తి

యన్.తుకారాంజీ, న్యాయమూర్తి

15.02.2023